

Mihaela Sărăcuț

**PARTICIPANȚII
LA PROCEDURA INSOLVENȚEI**

BIBLIOTECA **DREPTUL INSOLVENȚEI**
coordonată de
Nicoleta ȚĂNDĂREANU și Florin MOȚIU

Biblioteca **Dreptul insolvenței** este un proiect dezvoltat de Editura UNIVERSUL JURIDIC în parteneriat cu INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU PREGĂTIREA PRACTICIENILOR ÎN INSOLVENȚĂ.

SĂRĂCUȚ, MIHAELA

S-a născut la 19 februarie 1971, în Vișeu de Sus, jud. Maramureș.

- ❑ **Studii:** Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Drept, specializarea Drept, cursuri de zi (1991-1995); doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, specializarea Dreptul insolvenței.
- ❑ **Activitate profesională:** judecător la Curtea de Apel Cluj (aprilie 2004-prezent); judecător la Tribunalul Cluj (2001-2004); judecător la Judecătoria Cluj-Napoca (noiembrie 1995-2001).
- ❑ **Activitate științifică:** comunicări științifice la simpozioane și conferințe naționale; articole și studii de jurisprudență în materie comercială și în materia insolvenței publicate în Curierul Judiciar, Revista Română de Jurisprudență, Revista Phoenix; coautor pentru secțiunea comercială, contencios administrativ și fiscal – *Buletinul Jurisprudenței. Culegere de practică judiciară a Curții de Apel Cluj*, edițiile 2004-2013; coautor la *Procedura insolvenței. Culegere de practică judiciară 2006-2009*, vol. I-III, Ed. C.H. Beck, București, 2011; coautor al lucrării *Tratat practic de insolvență*, coordonată de R. Bufan, Ed. Hamangiu, București, 2014.
- ❑ **Alte activități:** membru în grupul consultativ de experți organizat de Ministerul Justiției – Direcția Elaborare Acte Normative pentru redactarea Codului Insolvenței – Programul de îmbunătățire a mecanismului insolvenței în România (2012-2013); formator în Programul Phare 2002 – „Suport pentru îmbunătățirea și implementarea legislației și jurisprudenței în materie de faliment” – derulat de către Ministerul Justiției (2006-2008).

Mihaela Sărăcuț

**PARTICIPANȚII
LA PROCEDURA INSOLVENȚEI**

Universul Juridic

București

-2015-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul
scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SĂRĂCUȚ, MIHAELA**

Participanții la procedura insolvenței /

Mihaela Sărăcuț. - București : Universul Juridic, 2015

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-553-7

347.736(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**

DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Abrevieri

alin.	alineat
art.	articol
C. Ap.	Curtea de Apel
C. civ.	noul Cod civil
C. pr. civ.	noul Cod de procedură civilă
C. pr. civ. 1865	Codul de procedură civilă din 1865
dec.	decizie
ed.	ediție
Ed.	Editura
<i>ibidem</i>	în același loc
H.G.	Hotărârea Guvernului României
Lege	Legea nr. 85/2014 privind procedura de prevenire a insolvenței și de insolvență
LPI	Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p.	pagina
pct.	punctul
pp.	paginile
RDC	Revista de drept comercial
RRDJ	Revista română de jurisprudență
s.	secție
sent.	sentință
urm.	următoarele
vol.	volumul

Aspecte generale

Desfășurarea activității specifice obiectului de activitate al unei societăți presupune ca aceasta să-și respecte la termen și întocmai toate obligațiile asumate. Aceasta înseamnă că reprezentanții societății sunt ținuti să îndeplinească toate obligațiile care îi revin acesteia, obligații atât legale, cât și convenționale. În cadrul acestor obligații, executarea acelor care presupun plata unor sume de bani – de exemplu, prețul produselor livrate, al lucrărilor sau serviciilor prestate, rambursarea creditelor obținute etc. – au o însemnătate deosebită, întrucât neplata lor la scadență face ca, pe de-o parte, debitorul obligației de plată să-și piardă credibilitatea în relațiile sale comerciale și de afaceri, iar, pe de altă parte, creditorul să fie lipsit de mijloace financiare atât de necesare continuării activității.

Neexecutarea la scadență a obligațiilor bănești are consecințe negative nu numai asupra creditorului, ci și față de alți comercianți cu care creditorul se află în raporturi juridice, iar în raport de complexitatea relațiilor existente în cadrul unei societăți, neplata unei datorii scadente poate determina un adevărat blocaj financiar cu consecințe devastatoare pentru activitatea comercială și pentru securitatea creditului, esențial pentru dezvoltarea unei afaceri.

Pornind de la realitățile economice existente, legiuitorul român a adoptat diverse soluții legislative aplicabile comercianților aflați în dificultate, menite, pe de-o parte, să asigure redresarea economică și financiară a acestuia, iar, pe de altă parte, protejarea celorlalți comercianți cu care cel aflat în dificultate a relaționat și care este afectat de neplata datoriilor exigibile, la scadență.

Legea nr. 85/2014¹ privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență a abrogat Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, Legea nr. 381/2009 privind introducerea concordatului preventiv și mandatului ad-hoc, dar și alte acte normative cu incidență directă în materie (art. 344 din Lege). Totodată, a stabilit tratamentul juridic aplicabil profesioniștilor care fie se află în dificultate financiară, fie se află în stare de insolvență, iminentă sau prezumată.

Desigur, toate aceste proceduri reglementate de Lege se subsumează scopului său declarat, menționat la art. 2 din Lege, respectiv instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului, cu acordarea, atunci când este posibil, a șanse de redresare a activității acestuia.

Legiuitorul a stabilit că mijloacele legale prin care este posibilă realizarea scopului legii sunt, pentru debitorii aflați în dificultate financiară, dar nu în încetare de plăți, procedura mandatului ad-hoc și concordatul preventiv, în timp ce pentru cei aflați în insolvență, procedura de reorganizare judiciară sau procedura falimentului.

Pentru realizarea scopului trebuie stabilită și aplicată însă procedura adecvată. Alegerea este determinată de starea patrimoniului debitorului, de șansele redresării și de interesele creditorilor, în raport de care se va aplica procedura generală sau procedura simplificată.

Indiferent însă de procedura aleasă, regulile stabilite prin Lege îi vizează pe participanții la procedura insolvenței. Noțiunea de „participant la procedura insolvenței” desemnează, pe de o parte, persoanele cărora le este destinată această procedură și, pe de altă parte, organele procedurii, care sunt abilitate prin lege să o aplice.

Sunt destinatari ai procedurii prevăzute de Lege acei participanți care trebuie fie să suporte consecințele deschiderii procedurii, fie să fie beneficiarii acestora. Fac parte din această categorie

¹ Legea nr. 85/2014 a fost publicată în M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014.

debitorul și creditorii, asupra cărora consecințele procedurii se produc direct, dar și asociații sau acționarii debitorului, asupra cărora aceste prevederi se răsfrâng indirect.

Cât privește debitorul, se poate observa că acesta este un participant important la procedura insolvenței. Chiar dacă drepturile și obligațiile sale în procedură nu se exercită în condițiile reglementate de Legea nr. 31/1990, de către reprezentanții săi statuari, în cadrul procedurii, atunci când dreptul de administrare a fost ridicat, acestea sunt exercitate de către practicianul în insolvență desemnat, respectiv administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, după caz. În ipoteza în care însă dreptul de administrare nu a fost ridicat, drepturile și obligațiile debitorului în procedura insolvenței sunt exercitate de către administratorul special (acesta este motivul principal pentru care prezenta lucrare nu tratează distinct debitorul).

Un creditor devine participant la procedura insolvenței debitorului său doar dacă acesta întrunește cerințele de a fi **creditor îndreptățit să participe la procedură**. Un astfel de creditor este, conform art. 5 pct. 19 din Lege, acel titular al unui drept de creanță asupra averii debitorului, care a înregistrat o cerere de înscriere a creanței, în urma admiterii căreia acesta dobândește drepturile și obligațiile reglementate de prezenta lege pentru fiecare stadiu al procedurii; au calitatea de creditor, fără a depune personal declarațiile de creanță, și salariații debitorului.

Creditorii își exercită drepturile în mod colectiv prin intermediul adunării creditorilor și al comitetului creditorilor și asigură realizarea caracterului colectiv și egalitar al procedurii. Aceasta nu înseamnă însă că, în cadrul procedurii, creditorii nu își exercită unele drepturi sau obligații și în mod individual, când creditorii sunt în concurs între ei, iar acest concurs se exercită egalitar în cadrul aceleiași categorii de creditori (de pildă, votul exercitat pentru admiterea planului, când creditorii votează pe categorii, iar în cadrul categoriei fiecare are un vot egal cu al celui alt creditor din aceeași categorie).

Prin contrast cu creditorii îndreptățiți să participe la procedură, creditorii care nu și-au înregistrat în termen creanțele sau

ale căror creanțe nu au fost admise la masa credală vor fi considerați străini de procedură, calitate stabilită ca atare, în cele din urmă, de către judecătorul-sindic, astfel că acesta nu dobândește drepturi în procedură și nici nu are obligații specifice.

Iată, așadar, că identificăm drept participanți la procedura reglementată de Lege **debitorul, creditorii, administratorul special, practicianul în insolvență**, dar și **judecătorul-sindic**.

Legiuitorul a stabilit că, dintre acești participanți la procedură, instanțele judecătorești, judecătorul-sindic, administratorul judiciar și lichidatorul judiciar reprezintă organele procedurii. Datorită importanței pe care acești participanți la procedură o au, legiuitorul le-a reglementat distinct atribuțiile.

Ca atare, în capitolele ce urmează vom analiza participanții la procedură, respectiv instanța de judecată, judecătorul-sindic, administratorul special, administratorul/lichidatorul judiciar, adunarea creditorilor și comitetul creditorilor.

Cât privește ceilalți destinatari ai procedurii insolvenței – debitorii, creditorii care acționează în mod individual, precum și persoanele de specialitate antrenate în procedură –, aceștia nu constituie obiect de cercetare în prezenta lucrare, întrucât, pe de-o parte, activitatea lor se regăsește în interacțiunea cu organele procedurii a căror activitate este analizată, iar, pe de altă parte, întrucât vor fi prezentate în alte lucrări similare.

Evoluție legislativă

Actuala reglementare a insolvenței este rezultatul unei evoluții legislative. Primele reglementări le regăsim în Regulamentele organice din Țara Românească (1831) și Moldova (1832), care au prevăzut, între altele, înființarea unor instanțe judecătorești pentru litigiile comerciale¹. Ulterior, Condica pentru comerț (introdusă în Muntenia în 1840 și aplicată apoi începând cu 1864 și în Moldova) reprezintă prima lege românească asupra fali-

¹ D.V. Firoiu, *Istoria statului și dreptului românesc*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 136.

mentului, care, în fapt, era o adaptare a Legii franceze din 1838. În timp, și această lege a suferit numeroase modificări, pentru ca în anul 1887 să fie introdus Codul comercial, în vigoare până la data adoptării Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare.

Codul comercial român de la 1887 preia, așadar, concepția Codului comercial francez, dar și pe cea a Codului comercial italian de la 1882 și evidențiază, în principal, funcția punitivă și infamantă a falimentului, care se exprimă prin măsurile privative de libertate, publicitatea falimentului, limitarea mijloacelor de subsistență, aplicarea de sigilii și lichidarea averii comerciantului falit.

Potrivit Codului comercial¹, procedura falimentului poate fi declanșată: (i) prin declarația debitorului (art. 703 C. com.); (ii) la cererea oricărui creditor a cărui creanță are o cauză comercială (art. 704); (iii) din oficiu, de către instanță (art. 705).

Competența de a declara falimentul revine tribunalului în jurisdicția căruia debitorul își are principalul „stabiliment comercial” [art. 702 alin. (1)]; aceeași instanță este investită cu întreaga procedură a falimentului și va judeca acțiunile derivând din aceasta, cu excepția acțiunilor care, prin natura lor, atrag competența altei instanțe civile [art. 702 alin. (2)].

Încă de la acea epocă, jurisprudența a stabilit că, dacă un comerciant își mută domiciliul și comerțul său dintr-un oraș în altul, cerând chiar de la tribunalul locului de unde s-a mutat radierea firmei sale, și apoi este declarat în stare de faliment, tribunalul locului unde își exercita comerțul său când a fost declarat în stare de faliment este competent a conduce procedura falimentului și a judeca toate acțiunile derivate din acest faliment².

Sentința de declarare a falimentului are caracter declarativ sau, după caz, constitutiv de drepturi, prin ea transformându-se

¹ Codul comercial a fost parțial abrogat, cu excepția Cărtii a II-a „Despre comerțul maritim și despre navigație”, precum și a dispozițiilor art. 948, art. 953, art. 954 alin. (1) și art. 955, care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim.

² Cas. II, dec. nr. 51 din 11 februarie 1890, citată în *Codul comercial adnotat*, Ed. Tribuna, Craiova, 1994, p. 439.